

Taborska 13
1290 Grosuplje
Slovenija
www.ceferin.si

Naš znak: UZ – 43/2011 (G-hoo-2A, TP)

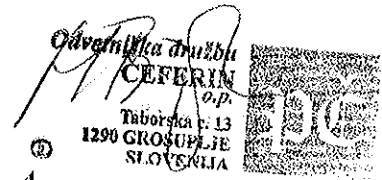
USTAVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE
Beethovnova ulica 10

1000 LJUBLJANA

pod S VISIT

PRITOŽNIKI:

[REDACTED] in ostali
(*seznam vseh pritožnikov je priložen posebej, skupaj s
pooblastili), ki jih zastopa:

U S T A V N A P R I T O Ž B A

- zoper sklep in sodbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011 v povezavi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007, v zvezi s sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005

P O B U D A Z A O C E N O U S T A V N O S T I

- 484. člena Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 26/1999 in nasl.)
- I X
- pooblastila priložena

I. Podatki o pritožnikih:

[REDACTED]
*Seznam pritožnikov s pooblastili je priloga te ustavne pritožbe.

II. Podatki o pooblaščenцу:

Odvetniška družba Čeferin, o.p., d.o.o., Taborska cesta 13, 1290 Grosuplje.

III.

a) izpodbijane sodne odločbe:

- sklep in sodba Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011 (pooblaščenecem pritožnika vročena 17.08.2011)
- sodba Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007
- sodba Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005

b) izpodbijani predpis

- 484. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 26/1999 in nasl.)

IV. Zatrjevane kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin:

- pravica do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave
- pravica do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave
- pravica do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave

V. Kratak opis relevantnih dejstev:

V obravnavani zadevi so pritožniki skupaj z večjim številom drugih tožnikov vložili odškodninsko tožbo zoper toženi stranki. Tožeča stranka je med postopkom vseskozi poudarjala, da **je prvotožena stranka delovala proti tožnikom kot vlagateljem**, vse od sprejemanja zakonov (ZISDU in ZTVP) preko nadzora drugotožene stranke do odklanjanja reševanja problemov prikrito likvidiranega premoženja tožnikov po zlomu borznega trga. V odnosu do drugotožene stranke pa je šlo za **očitek nezakonite likvidacije premoženja tožnikov z ustavitvijo vplačil v sklade Proficia Dadas na bistveno nižji ravni**, kot je bila dosežena. Pritožniki so zatrjevali, da so ravnanja toženih strank povzročila padanje borznega

indeksa (SBI) in veliko naraščajočo nelikvidnost trga ter padec vrednosti delnic, kar je uničilo več družb iz kotacije A, povzročilo borzni zlom ter izsililo prodajo delnic in realizacijo kapitalskih izgub tožnikov.

Okrožno sodišče v Ljubljani je s sodbo V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005 razsodilo:

1. Ugotovi se, da je tožnica [REDACTED] umaknila tožbo, zato se glede vtoževane terjatve [REDACTED], zaradi plačila 1.280.248,50 SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 27.03.1996 do plačila, postopek ustavi.
2. Zavrne se tožbeni zahtevek, po katerem bi morali toženi stranki nerazdelno plačati: [REDACTED] in 1135 preostalim vse to z zakonitimi zamudnimi obrestmi od 27.03.1996 do plačila.
3. Tožeča stranka je dolžna povrniti prvotoženi stranki 660.133,00 SIT, drugotoženi stranki pa 3.358.00,00 SIT pravnih stroškov, z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 10.03.2005 do plačila v 15 dneh, da ne bo izvršbe.

Navedena sodba je razmeroma lahkotno zavrnila obstoj predpostavk odškodninske obveznosti. Pri presoji zatrjevane protipravnosti ravnanja toženih strank je sodišče predvsem sprejelo stališče, da so bile odločbe drugotožene stranke predmet ustavne presoje (sklep z dne 20.03.1996, odločba z dne 16.07.1996) oziroma presoje na Vrhovnem sodišču (odločba z dne 09.05.1996), ter je bilo za vse ugotovljeno, da so zakonite, z izjemo okoliščine v zvezi s sklepom z dne 20.3.1996, za katerega je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost, ker ni bil časovno omejen.

Prvostopenjsko sodišče je nadalje sprejelo stališče, da je edina nepravilnost, ki jo je zagrešila drugotožena stranka pri svojem ukrepanju, časovna neomejitev ukrepa po sklepu o omejitvi pritokov sredstev v vzajemne sklade, ki jih lahko upravlja posamezna družba za upravljanje. Drugotožena stranka je to kršitev z dopolnitvijo Sklepa dne 20.06.1996 odpravila. V zvezi s tem, po stališču sodišča edinim protipravnim ravnanjem, pa je sodišče sprejelo stališče, da ni bilo v vzročni zvezi z nastalo škodo. Časovna neomejenost sklepa z dne 20.03.1996 naj ne bi imela nikakršnega vpliva na investitorje, v smislu, da svojih investicijskih kuponov ne bi pričeli vnovčevati. Do ostalih navedb tožeče stranke kot domnevno pravno nepomembnih se sodišče ni opredeljevalo.

Zoper prvostopenjsko sodbo so se tožeče stranke pritožile iz vseh pritožbenih razlogov. Višje sodišče v Ljubljani je s sodbo I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007 pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Tožeče stranke so zoper drugostopenjsko sodbo vložile revizijo zaradi zmotne uporabe materialnega prava in bistvenih kršitev določb postopka, v njej pa so zatrjevale tudi kršitev nekaterih ustavno zagotovljenih človekovih pravic.

Vrhovno sodišče je sklepom in sodbo opr. št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011 sklenilo pod točko:

1. da se revizija nekaterih tožnic zavrže
- in razsodilo pod točko:
2. da se revizija preostalih tožnic zavrne
 3. da pritožnice same krijejo stroške revizije

4. da morajo tožnice drugi toženi nerazdelno povrniti 1.652,40 EUR stroškov revizijskega odgovora, v 15 dneh od vročitve te odločbe, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od šestnajstega dne od vročitve te odločbe do plačila.

Vrhovno sodišče je zavrglo revizijo tistih tožnic, katerih zahtevki glede izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presegajo 5.000.000 tolarjev. V konkretnem primeru je Vrhovno sodišče namreč štelo, da gre za gospodarski spor. Glede na določila v 490. čl. Zakona o pravnem postopku (ZPP) revizija v gospodarskih sporih ni dovoljena če vrednost spornega predmeta glede izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presega 5.000.000 tolarjev, zato je Vrhovno sodišče na podlagi 377. čl. ZPP revizijo tožnic, katerih tožbeni zahtevek ne presega navedenega zneska, zavrglo.

Vrhovno sodišče je revizijo preostalih tožnic kot neutemeljeno zavrnilo in v tistem delu je odločitev Vrhovnega sodišča tudi predmet posebne ustavne pritožbe, ki pa naj se obravnava v povezavi s to ustavno pritožbo in pobudo za oceno ustavnosti.

VI.

Podrobna obrazložitev zatrjevanih kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin

S tem, ko je Vrhovno sodišče revizijo konkretnih tožnic (za potrebe te ustavne pritožbe se uporablja izraz pritožnikov) zavrglo, je kršilo pravico do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave.

Vrhovno sodišče je revizijo konkretnih pritožnikov zavrglo zato, ker naj bi bil konkretni spor po subjektivnem kriteriju iz 1. točke prvega odstavka 481. čl. Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP) tudi za navedene pritožnike po subjektivnem kriteriju gospodarski spor. Pri tem se Vrhovno sodišče sklicuje na določbo 484. čl. ZPP. Slednja določa, da:

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi, kadar so v sporu poleg oseb iz prvega odstavka 481. člena tega zakona kot sosporniki iz 1. točke prvega odstavka 191. člena tega zakona udeležene še druge osebe.

Ker je ZPP v 490. čl., v času na katerega so pritožniki vezali svoj tožbeni zahtevek, določal, da »revizija v gospodarskih sporih ni dovoljena, če vrednost spornega predmeta glede izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presega 5.000.000 tolarjev«, je Vrhovno sodišče na podlagi 377. čl. ZPP zavrglo revizijo tistih pritožnikov, katerih tožbeni zahtevek ne presega navedenega zneska.

Pritožniki poudarjajo, da je **bistvo gospodarskega spora**, da gre za spor, v katerem nastopajo kot stranke gospodarski subjekti (subjektivni kriterij) in tisti, ki se odvija v zvezi z gospodarskimi posli (objektivni kriterij). Na podlagi subjektivnega kriterija po 481. čl. ZPP veljajo za gospodarske spore spori, v katerih je vsaka od strank gospodarska družba, zavod, zadruga, država ali samoupravna lokalna skupnost, spori iz medsebojnih pravnih razmerij samostojnih podjetnikov posameznikov, izviraajoč iz njihove pridobitne dejavnosti, ter spori, ki so nastali med samostojnimi podjetniki posamezniki v zvezi z opravljanjem njihove pridobitne dejavnosti in gospodarskimi družbami, zavodi, zadrugami, državo ali samoupravno lokalno skupnostjo. (Lojze Ude, *Civilno procesno pravo*, Uradni list RS, Ljubljana, 2002, str. 388)

Pri tem pritožniki poudarjajo, da so določbe v zvezi z gospodarskim sporom posebej prirejene naravi in delovanju gospodarskih družb. Gospodarski spor je v primerjavi s splošnim pravnim postopkom pogosto poenostavljen oziroma ekonomiziran. Ena izmed razlik je v kritičnem trenutku med drugim v tem, da je bil kot prag revizije v gospodarskih sporih določen bistveno višje, pri znesku 5.000.000,00 nekdanjih SIT. Razlogi za to so različni: med drugim ta, da ima enaka vrednost spornega predmeta za gospodarske družbe navadno drugačen pomen kot za fizične osebe, saj gospodarske družbe v povprečju razpolagajo z večjimi enotami premoženja, prav tako se v povprečju vodi sodni spor o večjem spornem znesku. Končno je za učinkovitost gospodarskega poslovanja trdnost pravnih razmerij navadno pomembnejša od pravičnosti, pravnomočnost pa prevlada nad zakonitostjo. Tako se je v gospodarskih sporih dopuščalo, da interes za ugotavljanje materialnopravnih in bistvenih procesnopravnih nezakonitosti »ogrozi« pravnomočno sodno odločbo le tedaj, kadar gre za pomembnejšo vrednost spornega predmeta.

Pritožniki (ki so v konkretnem primeru fizične osebe) so mnenja, da jim je sodišče s tem, ko njihovih tožbenih zahtevkov ni obravnavalo ločeno od zahtevkov gospodarskih družb, prikrajšalo za enako obravnavanje pred sodišči v razmerju do drugih fizičnih oseb, ki svoje zahteve uveljavljajo v civilnih postopkih. S takim ravnanjem pa je sodišče kršilo pravico pritožnikov do enakega varstva pravic iz 22. čl. Ustave, saj je fizične osebe (upokojene šivilje, učitelji predmetnega pouka) obravnavalo enako kot gospodarske družbe. Pravica do enakega varstva pravic od sodišč zahteva, da se enake pritožnike (tožnike) obravnava enako, drugačne pa drugače. Glede na pravico do enakega varstva pravic ni mogoče ljudi (upokojenih šivilj, učiteljev...) obravnavati enako kot gospodarskih oseb. Pobudniki se pri tem zavedajo, da je Vrhovnemu sodišču možnost za takšno obravnavanje dala zakonska ureditev: zakonodajalec, ki je takšno ureditev sprejel, pa je s tem prekršil pravico do enakosti pred zakonom, ki jo zagotavlja drugi odstavek 14. člena Ustave. Dopustil je namreč, da se enako obravnavajo pravni položaji, ki bi se morali obravnavati neenako.

V konkretnem primeru pritožnikov je uporaba določb, ki se nanašajo na gospodarske spore, še posebej absurdna, saj je bilo na strani tožnikov le nekaj do deset pravnih oseb medtem, ko je fizičnih oseb s tožbenimi zahtevki, ki niso zahtevali revizijskega praga v gospodarskih sporih, več kot tisoč sto.

Pritožniki tudi zatrjujejo, da je z zavrženjem njihove revizije prišlo do kršitve njihove pravice do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Res je sicer, da Ustava več kot dvostopenjskega odločanja o posameznikovih pravicah ne zagotavlja in da revizija kot izredno pravno sredstvo sama po sebi ni ustavno zagotovljena pravica. Vendar pa je treba upoštevati, da je zakon revizijo določil kot (izredno) pravno sredstvo in jo fizičnim osebam v položaju, kakršen je tisti, v katerem so bili pritožniki, tudi dopustil. Ker pa je izpodbijana ureditev skupaj z interpretacijo Vrhovnega sodišča slednjemu omogočila, da pritožnikom pot do Vrhovnega sodišča, ki jo je zakonodajalec sicer načeloma odprl, spet zapre, je bila pritožnikom s tem prekršena tudi pravica iz 25. člena Ustave.

VII.

a) Razlogi za sprejem ustavne pritožbe

Pritožniki zatrjujejo, da je njihovo ustavno pritožbo treba sprejeti v obravnavo, saj gre za kršitev človekovih pravi oz. temeljnih svoboščin, ki imajo zanj hujše posledice. Pritožniki od začetka spora pa do danes še vedno niso prejeli povračila škode, pri tem pa je od nastanka škodnega dogodka pa do odločitve Vrhovnega sodišča minilo že več kot 15 let, zaradi česar so nekateri pritožniki že umrli, velika večina drugih pa trpi pomembne premoženjske in druge posledice.

Prav tako ta ustavna pritožba odpira pomembno pravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve:

- *ali pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi, kadar je v sporu poleg nekaj pravnih oseb na isti strani udeleženih več tisoč fizičnih oseb z malimi finančnimi vložki*
- *ali pravila o postopku v gospodarskih sporih lahko veljajo tudi, kadar se v sporu odloča o premoženjskih pravicah pravnih in fizičnih oseb.*

b) Pravni interes za sprejem pobude za oceno ustavnosti

Če bi Ustavno sodišče sprejelo stališče, da je 484. čl. ZPP mogoče razlagati edino tako, kot je to storilo Vrhovno sodišče, potem je po prepričanju pritožnikov 484. čl. ZPP v neskladju s 14. členom Ustave iz razlogov, ki so jih pritožniki navedli že zgoraj. Ker Vrhovno sodišče zaradi take razlage 484. čl. ZPP ni meritorno obravnavalo revizije pritožnikov, je s tem podan tudi njihov pravni interes za presojo navedenega predpisa.

Res je sicer, da se je do danes izpodbijana ureditev že spremenila, a se je ob odločanju Vrhovnega sodišča za pritožnike uporabljala pri presoji dovoljenosti revizije in je imela za posledico, da je Vrhovno sodišče revizijo zavrglo in ob tem prekršilo pravice pritožnikov. Pravni učinki izpodbijane ureditve se nadaljujejo še danes: zaradi zavrženja revizije na temelju izpodbijanega predpisa pritožniki nimajo možnosti, da bi pred Ustavnim sodiščem z ustavno pritožbo izpodbijali odločbi prvostopenjskega in drugostopenjskega sodišča, kar je omogočeno tistim sotožnikom, ki so s svojim tožbenim zahtevkom presegli revizijski prag tudi v gospodarskih sporih. S tem je izkazan pravni interes pobudnikov za oceno ustavnosti izpodbijanega predpisa.

VIII.

Predlog pritožnikov Ustavnemu sodišču:

Pritožniki Ustavnemu sodišču predlagajo, naj njihovo ustavno pritožbo najprej sprejme v obravnavo, nato pa ji ugotovi ter razveljavi izpodbijani sklep Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011, nato pa ob skupnem obravnavanju z ustavno pritožbo tistih pritožnikov, katerih revizijo je Vrhovno sodišče vsebinsko obravnavalo, razveljavi tudi sodbo Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007 in sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005, ter zadevo vrne prvostopenjskemu sodišču v

ponovno odločanje. Podredno Ustavnemu sodišču predlagajo, da razveljavi sklep Vrhovnega sodišča in zadevo vrne le temu v novo odločanje.

V primeru, da bi Ustavno sodišče sprejelo stališče, da 484. čl. ZPP ni mogoče razlagati drugače, kot je to storilo Vrhovno sodišče, pritožniki Ustavnemu sodišču predlagajo, naj to njihovo pobudo za oceno ustavnosti 484. čl. ZPP sprejme, nato pa ugotovi neustavnost navedenega predpisa in določi način izvršitve po lastni presoji tako, da bo zagotovljeno spoštovanje pravice do enakosti pred zakonom po 14. čl. Ustave.

IX.

Pritožniki tej ustavni pritožbi in pobudi prilagajo naslednje listine:

- seznam pritožnikov s pooblastili
- sklep in sodbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 217/2008 z dne 05.07.2011
- sodbo Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 223/2007 z dne 19.12.2007
- sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani V Pg 16/2003 z dne 10.03.2005

S tem sta ta ustavna pritožba ter pobuda za oceno ustavnosti utemeljeni.

██████████ in
ostali pritožniki

Grosuplje, 14.10.2011